

УДК 341.1:[336.2:061.1ЄС]

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ ЄС

Михайло Микієвич, Оксана Федорів

*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Січових Стрільців, 19, м. Львів, Україна, 79000, тел. (032) 239-41-99
e-mail: mmedulaw@yahoo.com*

Розглянуто правові засади формування дохідної частини бюджету ЄС, проаналізовано положення правових актів первинного та вторинного законодавства ЄС, які регулюють формування дохідної частини бюджету ЄС. Особлива увага приділена питанням формування системи власних ресурсів ЄС як основного складника дохідної частини спільного бюджету Союзу. Зокрема, досліджено правові передумови розвитку системи власних ресурсів ЄС, етапи її становлення та включення відповідних джерел до її складу.

Ключові слова: бюджет ЄС, дохідна частина бюджету ЄС, система власних ресурсів ЄС.

Укладення Угоди про асоціацію між Україною та ЄС означає досягнення нового рівня у відносинах між нашою державою та Європейським Союзом – від партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції. Відтепер набуття Україною повноправного членства в ЄС є цілком реальною перспективою, що зумовлює ґрунтовне вивчення та дослідження не лише правової природи ЄС, а й різних аспектів функціонування його правової системи з метою визначення потенційних наслідків членства як для України, так і для ЄС. З огляду на це бюджетне право ЄС є тією галуззю, норми якої регулюють питання формування, розподілу, використання та контролю за використанням бюджетних коштів, тобто створення фінансового підґрунтя для досягнення цілей ЄС, передбачених ст. 3 Договору про Європейський Союз. Саме бюджет ЄС як консолідований кошторис доходів та видатків забезпечує виконання завдань та функцій ЄС. Тому питання достатніх для задоволення потреб ЄС джерел формування дохідної частини бюджету ЄС є одним з найактуальніших з перших років існування Співтовариств і Союзу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про те, що загальним питанням бюджетного права ЄС приділяють багато уваги в українській юридичній літературі. Зокрема, правовому регулюванню бюджету та бюджетного процесу в рамках ЄС присвячені розділи у підручниках за загальною редакцією В.І. Муравйов-

ва, А.Р. Петрова, О.К. Вишнякова, а також статті І.А. Березовської, О.Б. Роксоляк та ін. Незважаючи на це, досі немає комплексного дослідження формування дохідної частини бюджету ЄС. З економічного погляду це питання ґрунтовно висвітлено у працях А.О. Бояра та А.А. Мазаракі.

У літературі часто зазначено, що ЄС не становить собою ні федерацію, ні конфедерацію держав-членів, а міжнародну організацію, яка об'єднує держави на основі певних критеріїв для досягнення відповідних цілей [1, с. 77], проте ЄС як унікальне інтеграційне об'єднання створений унаслідок укладення міжнародних договорів, за якими держави-члени передали частину своїх суверенних прав, поклавши їх на реалізацію інститутів ЄС, що свідчить про поєднання у правовій природі ЄС характерних ознак не лише міжнародної організації, а й федеративної держави.

Саме бюджет ЄС став підґрунтям фінансового забезпечення політик, заходів та видів діяльності ЄС. Окрім того, він також виконує функції, подібні до національних бюджетів, а саме: розподільчу функцію, яка полягає в розподілі та використанні грошових коштів на задоволенні потреб Союзу, та стабілізаційну, суть якої у створенні матеріально-фінансової бази існування ЄС [2, с. VI-7]. Отже, за аналогією з національним бюджетом [3, с. 238], бюджет ЄС – це фінансово-плановий акт, у вигляді складеного відповідно до бюджетної класифікації розпису доходів і видатків Європейського Союзу.

З огляду на той факт, що бюджет ЄС є фінансово-правовим інструментом, за допомогою якого відбувається фінансування інтеграційних процесів, будь-які дії, спрямовані на його формування, прийняття, виконання та контроль за виконанням, ґрунтуються на численних правових актах, ухвалених інститутами ЄС.

Відповідно до ст. 310 Договору про функціонування Європейського Союзу (далі – ДФЄС) [4], усі статті доходів та видатків Союзу включають у кошторис, який розробляють на відповідний фінансовий рік і відображають у бюджеті. Деталізуюча до ст. 310 ДФЄС норма міститься у Фінансових правилах, затверджених Регламентом Європейського парламенту і Ради від 25.10.2012 р. (далі – Фінансовий регламент) [5]. За своєю правовою природою Фінансовий регламент – це акт вторинного права ЄС, який відповідно до ст. 322 ДФЄС, ухвалюють Європейський парламент і Рада ЄС за звичайною законодавчою процедурою після проведення консультацій з Рахунковою палатою. Мета Фінансового регламенту – сформулювати принципи і правила, що визначають прийняття, виконання та контроль за виконанням бюджету ЄС. Отже, згідно зі ст. 43 Фінансового регламенту бюджет ЄС повинен складатися із загального розпису доходів та видатків ЄС, а також розділів з розписами доходів та видатків окремо для кожного інституту ЄС. Зокрема, бюджет ЄС за 2014 рік охоплював дві частини: Загальне положення про доходи (англ. – General Statement of Revenue) та Положення про видатки за секціями (Statement of Revenue by Sections). У Загальному положенні про доходи визначено перелік доходів спільного бюджету Союзу. Положення про доходи та видатки за секціями розподілене на десять секцій

для інститутів, відповідних органів та посадових осіб. Наприклад, Секцією II. «Парламент» встановлені як види надходжень, пов'язаних з діяльністю Європейського парламенту (від оподаткування заробітної плати працівників, продажу рухомого і нерухомого майна та ін.), так й адміністративні видатки, спрямовані на забезпечення його діяльності (виплати заробітних плат працівникам, витрати на утримання приміщень та будівель Європейського парламенту в належному стані та ін.) [6].

Ст. 311 ДФЄС передбачає, що доходи ЄС складаються з власних ресурсів та інших надходжень.

Поняття «власні ресурси» (англ. – own resources) є однією зі специфічних характеристик Європейського Союзу, що свідчить про унікальність європейської інтеграції: адже із завершенням формування єдиного ринку, реалізацією спільної зовнішньої політики та політики безпеки виникла нагальна потреба у власних, незалежних від держав-членів ЄС, засобах фінансування подальшої діяльності ЄС з метою посилення інтеграційних процесів [7, с. 135].

«Власними» ці ресурси називають тому, що вони формуються на підставі правових актів ЄС й надходять від держав-членів без ухвалення будь-яких додаткових рішень органами держав-членів. Відповідно до ст. 40 Фінансового регламенту, з моменту набрання чинності бюджетом кожна держава-член ЄС набуває обов'язку з 1 січня відповідного року сплатити необхідні платежі до бюджету ЄС. Тобто такі зобов'язання виникають у держав-членів автоматично з моменту набуття бюджетом чинності [8].

Формування системи власних ресурсів відбувалося поетапно. Паризький Договір про заснування Європейського об'єднання вугілля і сталі (далі – ЄОВС) від 1951 р., Римські Договори про заснування Європейського економічного співтовариства (далі – ЄЕС) [9] та Європейського співтовариства з атомної енергії (далі – Євратом) передбачали окремі бюджети для кожного зі Співтовариств, з яких фінансували адміністративні та операційні видатки. Однак, якщо Договори про ЄЕС та Євратом передбачали діяльність цих Співтовариств лише за рахунок внесків держав-членів (хоча у ст. 201 Договору про заснування ЄЕС зазначено, що внески держав-членів згодом можуть бути замінені на т. зв. власні ресурси), Договір про ЄОВС відразу наділяв ЄОВС повною фінансовою автономією, адже його Верховний орган мав повноваження щодо встановлення зборів на продукцію з вугілля і сталі та внутрішніх запозичень у держав-членів ЄОВС з метою забезпечення необхідними коштами діяльність об'єднання [10].

Посилення інтеграційних процесів усередині ЄС сприяло спрощенню бюджетної системи Співтовариств. Уже 8 квітня 1965 р. відбулось підписання Договору про злиття, за яким до єдиного бюджету ЄС було включено адміністративні бюджети ЄСВС і Євратому. Процес об'єднання бюджетів завершено у 1970 р. Цим Договором також замінено три Ради Міністрів об'єднань (ЄЕС, ЄСВС і Євратому), дві Комісії (ЄЕС та Євратому) та Верховний орган (ЄОВС) єдиною Радою та єдиною Комісією, відповідно.

Того ж року зроблено рішучий крок назустріч фінансовій незалежності Європейських Співтовариств від фінансових внесків держав-членів, коли Рада ухвалила Рішення від 21 квітня 1970 р. про заміну фінансових внесків держав-членів власними ресурсами, відповідно до якого власні ресурси формуються за рахунок сільськогосподарських зборів, стягнутих з товарообігу з третіми країнами в рамках спільної сільськогосподарської політики, митних зборів згідно з єдиним митним тарифом, стягнутих з товарообігу з третіми країнами (т. зв. традиційні власні ресурси), а також відрахування від ПДВ, які обчислюють як відсоткову ставку від гармонізованої бази ПДВ кожної держави-члена (т. зв. ресурс ПДВ) [11].

У 1976 р. традиційні власні ресурси Співтовариств становили близько 65% від бюджетних доходів, однак згодом стало очевидно, що цього не вистачає для повного покриття усіх видатків бюджету Співтовариств [12, с. 2]. Це відбувалося у зв'язку з лібералізацією міжнародної торгівлі, зокрема, внаслідок застосування правил і принципів ГАТТ (сторонами якої були і держави-члени Співтовариств), які гарантували зниження тарифів, частка традиційних власних ресурсів у дохідній частині бюджету ЄС поступово скорочувалась. З іншого ж боку, створення нових та зміцнення наявних спільних політик, приєднання нових членів у 80-х рр. XX ст. тощо, зумовлювали потребу в дедалі більших коштах. У 1988 р. проведено реформу бюджетної системи ЄС, яка передбачала запровадження додаткового джерела фінансування діяльності Співтовариств – відрахувань держав-членів до бюджету Співтовариств на основі певної відсоткової ставки від величини їхнього валового національного продукту (т. зв. ресурс ВВП) [13, с. 2].

Наступним етапом стало ухвалення Рішення Ради ЄС про систему власних ресурсів від 7 червня 2007 р. (далі – Рішення про власні ресурси), яким визначені такі джерела формування власних ресурсів [14]:

1. Мито, додаткові чи компенсаційні внески, митні збори на основі єдиного митного тарифу або інші збори, визначені інститутами ЄС стосовно торгівлі з третіми країнами, митні збори на товари, визначені Договором про заснування ЄОВС, чий термін дії завершено, та інші збори, що передбачені в рамках спільної організації ринку цукру. Усю продукцію, яку імпортують до ЄС з третіх країн, обкладають митами, які сплачуються на основі Спільного митного тарифу, затвердженого Регламентом Ради [15]. Другою складовою цієї категорії власних ресурсів є збори з виробників цукру, ізоглюкози та інулінової патоки. Проте, на відміну від імпортних мит, ці збори стягують з виробників цукру вже в межах ЄС.

2. Надходження від застосування відсоткової ставки до обсягів ПДВ. Ресурс ПДВ формується через відрахування уніфікованої відсоткової ставки від гармонізованих баз ПДВ держав-членів, розрахованих за єдиною методикою, прийнятою в ЄС. Методики розрахунку гармонізованих баз ПДВ прописані в Директиві Ради 2006/112/ЄС і Регламенті Ради 1553/89.

Гармонізовану базу ПДВ розраховує кожна держава – член із використанням методики, що отримала назву «метод доходу» (англ. – revenue method). Суть її полягає в тому, що усі надходження певної держави від ПДВ ділять на зважену середню ставку ПДВ, тобто середню ставку ПДВ на всі категорії товарів і послуг, до яких ПДВ застосовують. У такий спосіб отримують проміжну базу ПДВ, яку потім коригують позитивними чи негативними компенсаціями відповідно до Директиви Ради 2006/112/ЕС, у результаті чого отримують гармонізовану базу ПДВ.

3. Надходження від застосування відсоткової ставки до обсягів ВВП. Цей ресурс формують шляхом відрахування уніфікованої відсоткової ставки від ВВП держав-членів. Ставку відрахувань установлює й обґрунтовує Комісія під час розроблення бюджету на певний фінансовий рік з урахуванням обсягу очікуваних у цьому фінансовому році видатків і доходів з усіх інших (окрім ресурсу ВВП) джерел [16, с. 175].

Зазначимо, що Рішення про власні ресурси відіграє особливу роль у регулюванні бюджетних відносин ЄС. Відповідно до ст. 311ДФЄС, Рада, діючи згідно зі спеціальною законодавчою процедурою, одностайно та після проведення консультацій з Європейським парламентом ухвалює рішення, що встановлює положення стосовно системи власних ресурсів Союзу. Важливо те, що рішення не набуває чинності, доки його не затверджено державами-членами згідно з їхніми відповідними конституційними вимогами.

Незважаючи на те, що власні ресурси становлять лише один із восьми розділів бюджетних доходів, саме на них припадає найбільша частка (у 2014 р. – 98 %) дохідної частини бюджету ЄС. Інші розділи відповідають таким категоріям доходів, як: надлишки та залишки з минулого фінансового року й поправки, внесені після затвердження бюджету; доходи, отримані від осіб, які працюють на інституції та інші органи ЄС; доходи, отримані від адміністративної діяльності інституцій; внески та відшкодування, що впливають з угод і програм Союзу; відсотки за несвоєчасними платежами й інші стягнення; доходи, отримані в результаті отримання та надання позик; інші доходи.

Отже, зазначені джерела і сьогодні формують дохідну частину бюджету Євросоюзу та використовуються для фінансування його діяльності.

Серед позитивних аспектів сучасної системи власних ресурсів можна назвати стабільність наповнення бюджету ЄС, досягнення необхідного обсягу надходжень від власних ресурсів та поліпшення бюджетної процедури. Однак, як зазначено в Пояснювальному Меморандумі до проекту Рішення Ради про власні ресурси 2011 року, «прогресивний розвиток ресурсу ПДВ та ресурсу ВВП ознаменував перехід до фінансування діяльності Союзу за рахунок лише сталих надходжень, що жодним чином не пов'язано з пріоритетами політики ЄС» [17, с.1].

До того ж, у зв'язку з реалізацією принципу *juste retour* (франц. – «справедливе повернення»), затвердженого на Європейському Саміті у Фонтенбло в червні 1984 р., «кожна держава, обсяг бюджетного навантаження на яку перевищує обсяг

її очікуваного рівня достатку, має право на застосування корекційного механізму у відповідний час».

Причиною затвердження цього принципу слугував несправедливий розподіл бюджетних коштів між членами Співтовариств. Зокрема, одні держави виступали донорами, інші – реципієнтами бюджетних коштів ЄС [18, с. 8]. Для вирішення цієї проблеми введено корекційний механізм, мета якого – вирішення бюджетної незбалансованості тих держав-членів ЄС, розмір внесків яких до загального бюджету Союзу перевищує розмір коштів, отриманих з бюджету ЄС на передбачені бюджетом програми та заходи в цих державах.

Такий корекційний механізм застосовують до таких держав, як Велика Британія, Німеччина, Нідерланди, Швеція та Австрія. Зокрема, відповідно до Рішення про власні ресурси від 2007р. установлена уніфікована ставка від гармонізованої бази ПДВ для держав-членів ЄС у розмірі 0,3%. Однак для Австрії, Німеччини, Нідерландів і Швеції зроблено виняток – ставку відрахувань від бази ПДВ для цих країн встановлюють на рівні 0,225%, 0,15%, 0,1% і 0,1%, відповідно. Це пов'язано з негативним нетто-балансом цих країн у бюджеті ЄС [16, С.173]. Трапляються винятки і щодо обсягів сплаченого державами-членами ресурсу ВВП. Зокрема, згідно зі ст. 2 Рішення про власні ресурси Нідерланди та Швеція отримують знижку в розмірі 605 та 150 млн євро, відповідно. Окрім того, починаючи з 1985 р. діє спеціальний механізм відшкодування надмірного негативного нетто-балансу Великобританії в бюджеті ЄС («поправка для Великобританії», англ. – «the UK rebate»). Основними діями з розрахунку поправки для Великобританії є визначення обсягу негативного бюджетного нетто-балансу цієї держави, який підлягає відшкодуванню, і його розподіл між державами-членами для відшкодування. Держави-члени не сплачують відшкодування Великобританії прямо, а роблять це через бюджет ЄС. Тобто обсяг бюджетних внесків Великобританії зменшується, а одержану нестачу коштів покривають інші держави-члени шляхом пропорційного збільшення їхніх ВВП-платежів до бюджету ЄС [19, с. 304]. Саме Сполучене Королівство вилучається з розрахунку поправки на свою користь.

З огляду на це наявність таких корекційних механізмів підтверджує недосконалість сучасної системи формування дохідної частини бюджету. Серед її недоліків часто називають складність, адже, як правильно зазначає А. Бояр, протягом багатьох років вона стала надзвичайно важкою для розуміння пересічними громадянами [16, с. 308].

Ця ж проблема висвітлена у Звіті Палати лордів Британського парламенту, де зазначено, що найскладнішим для розуміння є розрахунок відрахувань державами-членами до єдиного бюджету ресурсу ПДВ і розрахунок різноманітних поправок на користь тих чи інших держав. Окрім того, цей розрахунок роблять спеціально для потреб ЄС, що також передбачає ще й додаткові адміністративні витрати [20, с. 10].

З огляду на очевидну потребу реформування дохідної частини бюджету ЄС перспективи її подальшого розвитку передбачають значну кількість варіантів – від

повернення до системи внесків держав-членів до запровадження власних податкових ресурсів [19, С. 310]. Як засвідчує позиція Європейської комісії, викладена у проекті Рішення про власні ресурси від 2011р., найбільш прийнятними для ЄС є три способи наповнення бюджету. Перший з них передбачає залишення чинної системи незмінною. Другий припускає можливість переходу на систему власних ресурсів, яка заснована винятково на традиційних ресурсах і ресурсі ВВП. Відповідно до третього варіанту треба впровадити новий власний ресурс (наприклад, податок з фінансових операцій) замість ресурсу ПДВ.

Рада ЄС 26 травня 2014р. ухвалила нове Рішення про власні ресурси, яке, попри все, вносить незначні зміни до існуючої системи. Також до ратифікації цього Рішення усі держави-члени застосовуватимуть Рішення про власні ресурси від 2007 р. Проте Рішення про власні ресурси від 2014 р. передбачає створення експертної групи, завдання якої – переглянути існуючу систему власних ресурсів. На основі напрацювань цієї групи Комісія матиме можливість розпочати нову реформу формування дохідної частини бюджету.

З огляду на зазначене можна дійти висновку, що правове регулювання формування дохідної частини бюджету ЄС здійснюють усі 28 держав-членів ЄС за допомогою комплексу нормативних актів різних за своєю правовою природою і юридичною силою.

Основоположну роль відіграє ДФЄС, який передбачає наявність річного бюджету ЄС як кошторису доходів та витрат ЄС. Дохідна частина бюджету Союзу формується за кошти власних ресурсів та інших надходжень.

Подальший розвиток ці положення отримують у Рішенні про власні ресурси, відповідно до якого доходи ЄС охоплюють митні збори, сплати, передбачені в рамках спільної організації ринку цукру, т.зв. ресурс ПДВ, ресурс ВВП, Фінансовому регламенті, який містить в собі правила справляння платежів до бюджету ЄС, а також у ряді регламентів, які визначають порядок підрахунків величини внесків держав-членів.

Попри наявність восьми розділів доходів у щорічному бюджеті ЄС, саме від системи власних ресурсів залежить формування дохідної частини бюджету ЄС у необхідних обсягах.

Однак, незважаючи на очевидні успіхи інтеграційних процесів всередині ЄС, не всі члени цієї міжнародної організації задоволені таким порядком формування дохідної частини бюджету ЄС. Оскільки велику частину доходів ЄС становлять надходження від обсягів ПДВ та ВВП, держави-члени намагаються зменшити національні внески та домогтися застосування корекційного механізму, що призводить до втрати фінансової незалежності ЄС.

Стаття надійшла до редколегії 16.12.2014.

Прийнята до друку: 20 грудня 2014 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Barcik J., A. Wentkowska. Prawo Unii Europejskiej / J. Barcik, A. Wentkowska. - Wydawnictwo C.H. Beck, 2014. – 756 с.
2. Ustrój Unii Europejskiej / pod red. Jana Barcza; aut. J. Barcz [i in.]. Т. 1–2 – Т. 2.
3. Косаняк В.Я. Правова природа бюджету / В.Я. Косаняк. // Вісник Львівського ун-ту. Серія юридична. – 2000. – С. 230–239.
4. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. OJ C83, 30.03.2010. P. 1–388. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2010:083:FULL&from=EN>
5. Regulation (EU, EURATOM) № 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) № 1605/2002. OJ L298, 26.10.2012. P. 1–96. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:298:0001:0096:EN:PDF>
6. EU General Budget for the Financial Year 2014. OJ L151, 20. 02. 2014. P. 1–1990. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:051:FULL>
7. European Union Public Finance. Fourth edition / European Commission. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008. – P. 135 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/budget/library/publications/financial_pub/EU_pub_fin_en.pdf
8. Regulation (EU, EURATOM) № 966/2012 of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) № 1605/2002. OJ L298, 26.10.2012. P. 1–96. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:298:0001:0096:EN:PDF>
9. Traité instituant la Communauté économique européenne. P. 1–349 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11957E/TXT:FR:PDF>
10. Vertrag zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft für Kohle und Stahl. S. 1–201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:11951K/TXT:DE:PDF>
11. Council Decision 70/243/ECSC, EEC, Euratom of 21 April 1970 on the replacement of financial contributions from Member States by the Communities' own resources // Official Journal. – 1970. – L94. – P. 19–22
12. D'Alfonso A. Financing the EU budget. The own resources system / A. D'Alfonso // Library Briefing. Library of the European Parliament. – 2013. – P. 1–6. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130463/LDM_BRI%282013%29130463_REV1_EN.pdf

13. Haug, J., Lamassoure, A., Verhofstadt G. Europe for growth. For a radical Change in Financing the EU. – Center for European Studies. Notre Europe. – P. 1–78.
14. Council Decision of 7 June 2007 on the system of the European Communities' own resources(2007/436/EC, Euratom) OJ L 163, 23.6.2007. P. 17–21. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007D0436&from=EN>
15. Council Regulation (EEC) No 2658/87 of 23 July 1987 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff .OJ L 256, 7.9.1987. P. 1–7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1987R2658:20000101:EN:PDF>
16. Бояр А.О. Бюджетний процес у Європейському Союзі: монографія / А. О. Бояр. – Луцьк: ФОП Захарчук В.М., 2012. – 524с.
17. Proposal for a Council Decision on the system of own resources of the European Union No 011/0183 (CNS) of 29 June 2011. P.1-22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/fin_fwk1420/proposal_council_own_resources_en.pdf
18. Зайцев Ю. Анализ эффективности управления бюджетными процессами в интеграционных объединениях на примере Европейского Союза / Юрий Зайцев. – Berlin: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2011. – 86 с.
19. Бояр А.О. Система власних ресурсів у формуванні бюджету ЄС / А.О. Бояр. // Міжнародна економічна політика. – 2009. – №1. – С. 287–317.
20. Funding the EU. Report with Evidence // House of Lords. – London, 2007.

LEGAL BASIS OF THE REVENUE OF THE EU BUDGET

Mykhaylo Mykiyevych, Oksana Fedoriv

*Ivan Franko National University of Lviv
19 Sichovykh Striltsiv str., Lviv, 79000, Ukraine, tel. (032) 239-41-99,
e-mail: mmmedulaw@yahoo.com*

The article is devoted to the legal basis of revenue of the EU budget; the acts of primary and secondary EU legislation governing the revenue of the EU budget are analyzed. Special attention is paid to the formation of the system of the EU's own resources as a major component of the EU budget revenues. In particular, the legal conditions of the system of own resources of the EU, the stages of its formation and incorporation of its appropriate sources are concerned.

The authors note that despite the obvious benefits, the current system the revenue of the EU budget has serious drawbacks, the main of which – a complicated correctional mechanism, used to return overpaid funds to states with a negative net balance in the common EU budget. A new Own Resources Decision adopted on 26 May 2014 introduces only some changes to the own

resources system for the period 2014–2020 and the current system continues to apply until this new Council Decision is approved by every Member State.

Key words: EU budget, revenues of the EU budget, EU own resources system.

ПРАВОВЫЕ ОСНОВАНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДНОЙ ЧАСТИ БЮДЖЕТА ЕС

Михаил Микиевич, Оксана Федорив

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Сечевых Стрельцов, 19, г. Львов, Украина 79000, тел. (032) 239-41-99,
e-mail: mmedulaw@yahoo.com*

Статья посвящена правовым основаниям формирования доходной части бюджета ЕС, проанализированы положения правовых актов первичного и вторичного законодательства ЕС, которые регулируют формирование доходной части бюджета ЕС. Особое внимание уделяется вопросам формирования системы собственных ресурсов ЕС как главного компонента доходной части общего бюджета Союза. В частности, рассмотрены правовые предпосылки развития системы собственных ресурсов ЕС, этапы ее становления и включения соответствующих источников в её состав.

Авторы отмечают, что, несмотря на очевидные преимущества, современная система формирования доходной части бюджета ЕС имеет и существенные недостатки, главный из которых – сложный коррекционный механизм, применяемый с целью возвращения излишне уплаченных средств государствам с отрицательным нетто-балансом в общем бюджете ЕС.

Ключевые слова: бюджет ЕС, доходная часть бюджета ЕС, система собственных ресурсов ЕС.